

Donderdag 5 oktober 1916 – ochtendeditie

Londen, 4 oktober. Officieel bericht van hedenavond:

Aanmerkelijk granaatvuur ten zuiden van de weg Ieper-Menen. Elders rust. Het heeft bijna de hele dag geregend.

De vervlaamsing der Gentse hogeschool.

Havre, 4 oktober. Het Belgische kabinet heeft vandaag beraadslaagd over het vraagstuk der vervlaamsing van de hogeschool te Gent. Met algemene stemmen is besloten, zekere maatregelen te nemen tegen de Belgen die zich slechte vaderlanders hebben betoond door één lijn te trekken met de Duitse overheid. Ook is besloten, de diploma's, door de hogeschool te Gent uit te reiken, voor waardeloos te verklaren tijdens de Duitse bezetting van België.

Belgisch Kongo.

Havre, 4 oktober. De Belgische minister van koloniën is gemachtigd tot het aangaan van een lening van 4 miljoen voor de voltooiing van werken van economisch nut in Kongo.

Het Vlaamsche Nieuws betoogt, dat de vervlaamsing van de hogeschool te Gent door de Duitsers een wettige daad is van een bevoegde overheid. Het blad schrijft:

Om de geldigheid te bewijzen van de diploma's, die door de Gentse hogeschool zullen verleend worden, moeten wij slechts betogen dat de vervlaamsing van deze hogeschool een wettige daad is: is de Vlaamse hogeschool te Gent wettig ingericht, dan zijn haar diploma's natuurlijk geldig. Wij hoeven dus te bewijzen dat de Duitse overheid de macht heeft de Gentse hogeschool rechtsgeldig te vervlaamsen. Tot deze bewijsvoering volstaan de volgende bescheiden: 1°. Art. 43

van het reglement nopens de wetten en gebruiken van de oorlog te lande, bekrachtigd door onze Belgische wet van 25 mei 1910; 2°. Art. 5 van het koninklijk besluit van 6 december 1849.

1°. Art. 43 van het reglement nopens de wetten en gebruiken van de oorlog te lande. De 18^e oktober 1907 werden door België en door de andere op de tweede Haagse Vredesconferentie vertegenwoordigde mogendheden, - waaronder ook Duitsland – de verdragen ondertekend die toegevoegd zijn aan de slotakte van deze conferentie. Een van deze verdragen betreft de wetten en gebruiken van de oorlog te lande. Aan dit verdrag is een reglement toegevoegd dat in 50 artikelen deze wetten en gebruiken vaststelt. Deze verdragen werden door een Belgische wet bekrachtigd, de wet van 25 mei 1910 die wij hier laten volgen: Albert, Koning der Belgen, Aan allen, tegenwoordigen en toekomstigen, Heil. De kamers hebben aangenomen en wij bekrachtigen hetgeen volgt: Enig artikel. – Zullen hun volle en algehele kracht hebben, de op 18 oktober 1907 door België met de op de tweede Internationale Vredesconferentie vertegenwoordigde mogendheden ondertekende en in het tegenwoordig artikel opgesomde verdragen en verklaring die aan de slotakte van genoemde conferentie zijn toegevoegd: (hier volgt de opgave van de verschillende verdragen waaronder:) Verdrag nopens de wetten en gebruiken van de oorlog te land. Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's lands zegel bekleed en door het Staatsblad bekend gemaakt zal worden.

Gegeven te Laken, de 25^e mei 1910. Albert. Van 's koningswege: de minister van buitenlandse zaken: J. Davignon. Gezien en met 's lands zegel gezegeld: de minister van justitie, Leon De Lantsheere.

Op deze wet volgen dan in het Staatsblad (6 november 1910, nr. 310) de verschillende verdragen van de Haagse conferentie en ook het reglement nopens de wetten en gebruiken van de oorlog te lande.

Dit reglement heeft dus in België kracht van wet gekregen. Door de wet van 25 mei 1910 werden aldus al de bepalingen van dit reglement tot Belgische wet gemaakt, dus bindend gemaakt voor alle Belgen.

Wanneer nu de Duitse overheid overgegaan is tot de vervlaamsing van de Gentse hogeschool, heeft zij gehandeld bij toepassing van art. 43 van gezegd reglement.

Het Staatsblad geeft van dit artikel de volgende officiële vertaling:

“Wanneer het gezag van de wettelijke overheid feitelijk is overgegaan in handen van diegene die het gebied bezet heeft, zal deze alle maatregelen nemen die in zijn vermogen staan, ten einde zoveel mogelijk de openbare orde en het publieke leven te herstellen en te verzekeren, en zulks, behoudens bepaalde verhindering, met eerbiediging van de in het land geldende wetten.”

Dit artikel stelt aldus de gevolgen vast van de bezetting: door de bezetting van een zeker grondgebied gaat de macht, die vroeger de wettelijke regering op dit grondgebied had, feitelijk over in de handen van de bezetter: de bezetting maakt de bezetter dus bevoegd om de wettelijke macht in het bezette gebied uit te oefenen; er wordt hem daartoe als het ware bij voorbaat opdracht gegeven.

Als gevolg daarvan heeft de bezetter het recht en de plicht om maatregelen te treffen om de openbare orde en het openbaar leven te verzekeren; nochtans zal hij de wetten van het land moeten eerbiedigen, tenzij er daartoe volstrekte onmogelijkheid zou bestaan.

Strookt nu de vervlaamsing der Gentse hogeschool met deze bepalingen?

Ja!

Het openbaar onderwijs maakt natuurlijk deel uit van het openbaar leven: het valt zelfs in de bevoegdheid van een van onze ministeries. Het hoger staatsonderwijs, ook met betrekking tot de Gentse hogeschool, behoort dan ook tot het openbaar leven en bijgevolg is de vervlaamsing der Gentse hogeschool een van die zaken die in de bevoegdheid vallen van de bezettende Duitse overheid.

Ook de openbare orde wordt door deze maatregel gebaat; hij zal inderdaad een einde stellen aan de huidige toestand die de openbare orde stoort door de jeugd te beletten haar studies voort te zetten, en aldus de geestelijke armoede van het land in de hand te werken; hij is overigens tegenover de Vlamingen een rechtsherstelling, rechtsherstelling waardoor de openbare orde, in haar diepste zijn, wordt gediend.

Als wij nu nog bewijzen dat door deze maatregel geen enkele Belgische wet wordt gekrenkt dan zal het ontegensprekelijk blijken dat de vervlaamsing van de Gentse hogeschool wettig is en bijgevolg ook haar diploma's geldig zullen zijn.

2°. Koninklijk besluit van 6 december 1849. Art. 5.

Rechtskundig bestaat er een groot verschil tussen een wet en een koninklijk besluit. De wet gaat uit van de wetgevende macht, die in België gezamenlijk door de koning, de kamer en de senaat wordt uitgeoefend, volgens art. 26 van onze grondwet.

Een koninklijk besluit gaat alleen uit van de koning, dus slechts van de uitvoerende macht (art. 29 van de Grondwet). Een koninklijk besluit is geen wet; zij is minder: een koninklijk besluit kan steeds door een nieuw koninklijk besluit gewijzigd of afgeschafte worden.

Er bestaat in België geen enkele wet die zegt dat de voertaal van de Gentse hogeschool het Frans is; dit wordt slechts bepaald door het koninklijk besluit van 6 december 1849, betreffende de inrichting van de rijkshogescholen.

Art. 5 van dit koninklijk besluit luidt als volgt:

De lessen worden in het Frans gegeven; nochtans zal de minister, bij uitzondering, het gebruik van een andere taal in zekere vakken van het hogeschoolonderwijs mogen toelaten.

Wanneer deze bepaling nu wordt gewijzigd of afgeschaft ligt het voor de hand dat slechts een koninklijk besluit gewijzigd wordt, en dat er in geen geval sprake kan zijn van de schending van een Belgische wet.

Wij kunnen nu besluiten:

Door de bezetting heeft de Duitse overheid het gezag van de wettige overheid in handen gekregen; de maatregelen die zij treft, ter uitoefening van dit gezag en binnen de perken van art. 43, zijn bindend voor de Belgische staat die aan dit artikel kracht van wet heeft gegeven; de vervlaamsing der Gentse hogeschool strookt met gezegd artikel: het is een maatregel die het publiek leven en de openbare orde raakt en die geen enkele Belgische wet krenkt.

Van zuiver Belgisch standpunt beschouwd is de vervlaamsing der Gentse hogeschool dus een rechtsgeldige en wettige daad waarvan de noodzakelijke gevolgen (wij wijzen hier alleen op de diploma's die zij zal verlenen), ook geldig en wettig zullen zijn.

Donderdag 5 oktober 1916 – avondeditie

Men deelt ons mede:

Voor de heropbouw van de woonsteden in België heeft de Belgische regering te Havre, vorige week een wetsbesluit afgekondigd, waardoor een "Koning Albertfonds" opgericht wordt, dat moet dienen om in de verwoeste streken van België houten woonhuizen inderhaast op te timmeren en daarna gehele buurten te herstellen en te herbouwen.

Het fonds krijgt een eigen kas en volstreekte financiële en bestuurlijke autonomie. Het zal bestuurd worden door een raad van beheer, waarvan een zakenman de directeur zal moeten zijn. De staat zal alle initiatief overlaten aan de raad beheer, doch steeds nauwkeurig toezicht houden.

De Belgische staat heeft reeds een gift gedaan van tien miljoen en is verder bereid in te staan voor alle leningen, die het fonds zal kunnen aangaan. Dit laatste is gemachtigd giften en legaten te ontvangen, en het is te verwachten dat, de hele wereld door, dit werk van vredesherstelling in het beproefde België rijkelijk zal bedacht worden.

Uit Antwerpen.

In geheime zitting van de gemeenteraad van Antwerpen van maandag heeft het college, naar Het Vlaamsche Nieuws mededeelt, besloten de stadsbedienden en stadswerkliden, wiens wedden minder dan 2000 frank belopen, tijdens de loop van de maand oktober een voorschot van 50 F toe te staan, zulks gezien de moeilijkheden, die de levensduurte aan bedoelde bedienden oplevert. Dit voorschot zal moeten teruggegeven worden als de oorlog ten einde is en met maandelijks afhouding van de wedde.